

Harva keksijä lyö läpi omin avuin

Suomalaiset kantavat mainetta kovina keksijöinä. Olemme tunnettuja niin kännyköistä kuin ksylitolistakin. Uusia läpimurtoja ei synny, jos pellepelottomat eivät saa tukea.

Luova hulluus lienee kansanpiirre, sillä Suomessa on paljon keksijöitä. Harmillista vain on, että monet ideat hautautuvat pöytälaatikkoon, koska niitä on vaikea kaupallistaa. Keksijöiden avuksi perustettiin vuonna 1971 Keksintösäätiö. Se on auttanut pellepelottomia markkinoille niin rahallisesti kuin neuvomallakin. Viitisen vuotta sitten Keksintösäätiö käynnisti Tuoteväylä-palvelun. Ohjelman puitteissa on arvioitu huimat 14 000 keksintöä. Niistä tukea on saanut noin 800. Osa keksinnöistä jäi säätiön tuettaviksi ja osa ohjautui elykeskuksiin. Pisimmälle kehitellyt ideat menivät innovaatioiden rahoituskeskuksen Tekesin hoiviin.

Apu tyssäsi viime vuonna Keksintösäätiön toiminnanjohtaja **Juha Jutila** kertoo, että säätiö kokosi keksijöiden avuksi kymmenien liiketoimintaosajien verkoston. Toiminnassa oli draivia, kunnes säätiön väki ja rahat siirrettiin runsas vuosi sitten Uudenmaan elykeskukseen. ”Tavoitteena oli, että Tuoteväylä-palvelu jatkaisi ja keksijät saisivat tukea, neuvoa, apua ja rahoitusta”, Jutila kertoo. Viime vuonna homma kuitenkin jäi mähähti. Elyssä syntyi päätös vain yhden-toista keksinnön rahoituksesta, vaikka hakemuksia tuli liki 3 400.

”Nyt homma pyörii normaalisti” Pirkkanmaan elykeskuksen innovaatioasiantuntija **Jari Peltoniemi** kertoo, että keksintöjen rahoitus takkusi hetkellisesti yritystuista säädetyn lakiasetuksen valmistelun vuoksi. ”Nyt homma pyörii normaalisti ja päätöksiä tehtiin tammikuun aikana jo 24 kappaletta.” **Tukea vain yrittäjille** Elykeskus rahoittaa lakiteknisistä syistä vain yrityksiä. Jutila on harmissaan, että moni yksityishenkilö putoaa pois tuen piiristä. Joillekin keksijöistä voi olla ylivoiimaista perustaa yritys heti alkuunsa. ”Nyt kaikki keksintöjen alkukustannukset on hoidettava itse. Summasta

saa ehkä puolet takaisin elyltä, jos saa. Oleellista on myös se, ettei pelkkä raha tee Suomeen innovaatioita. Tarvitaan neuvoja, sparrausta ja liiketoimintaosaamista”, Jutila ynnää. Hän toivoo, että elykeskuksessa saadaan homma rullaamaan. Paikataksaan tilannetta Keksintösäätiö on ryhtynyt etsimään sarjayrittäjiä, jotka ovat halukkaita sijoittamaan keksintöihin. Säätiö on myös perustamassa keksintörahastoa, jonka kautta yksityishenkilöt saisivat tukea. Haussa on niin yksityistä kuin julkistakin rahaa.

KATJA LAMMINEN

RAHOITUS
Tukea vain yrityksille
Avustusta keksintöjen kehittämiseen voi hakea elykeskusten Tuoteväylä-palvelusta.
Rahoitus on tarkoitettu mikro-yrityksille, joissa on alle 10 työntekijää ja alle kahden miljoonan euron vuosiliikevaihto.
Avustusta on haettava ennen keksinnön kehittämiseksi suunniteltujen toimenpiteiden aloittamista.
Myönnetään keksintöihin, joilla on riittävä potentiaali ja tavoitteena kansainväliset markkinat.
Yritys voi saada avustusta enintään 50 prosenttia keksinnön kehittämis-kuluista. Avustus maksetaan hyväksytyistä kuluista jälkikäteen. Lähde: tuotevayla.fi

Ylihiiliteräksessä piilee miljardibisnes

Seppä **Heimo Roselli** on kehittänyt menetelmän valmistaa poikkeuksellisen kestävää ylihiiliterästä (UHC). Keksijän mukaan sen vetomurtolujuus on viisinkertainen tavalliseen teräkseen verrattuna. Menetelmä on yksinkertainen, joten sitä voitaisiin valmistaa isossa terästehtaassa. Rautaruukki ei kuitenkaan aikanaan innostunut ideasta. Yhtiö arasteli uusia investointeja, eikä tuote kiinnostanut. Viime kesänä yhtiö myytiin ruotsalaisille. Roselli harmittelee Rautaruukissa vallinnutta tappiomielialaa. ”Keksintö on niin mittava, että sillä olisi voinut valloittaa vaikka koko maailman.” Erityislajua teräs säästää luonnonvaroja, koska sitä ei tarvita tuotteisiin kuin puolet tavallisesta. Myöskään kalliita seosaineita ei tarvita. Kuulemma teräksen hitsattavuuskin on hyvä. Lujuu den salaisuus piilee nanogeenisyydessä. Roselli ei kuitenkaan ole hakenut menetelmälle patenttia, koska silloin se tulisi julki ja kopioitaisiin heti jonnekin Aasiaan.

Eroon tappiomielialasta Roselli valmistaa terästään Kuhmoisissa. Siitä tehdään kestäviä UHC-puukkoja, joita on keuhuttu maailmalla. Yhdysvalloissa niille on valmiit markkinat. Roselli jatkaa taistelua teräksensä saamiseksi maailmalle. Vastikään hän toimitti erän testattavaksi Lappeenrannan teknilliseen yliopistoon. Kenties ulkopuolisen tekemien laskelmien kanssa on helpompaa etsiä yhteistyökumppaneita. ”Ehkä alkuun kootaan pieni pilottyhtiö, joka pystyy valmistamaan terästä teollisessa mittakaavas-

Ylihiiliteräksessä valmistettu puukko kestää koviakin otteita, sillä materiaali on normaalia terästä moninkertaisesti vahvempaa. Keksintö säästää myös luonnonvaroja, sillä ylihiiliteräs on riittoisaa.

sa. Siihen tarvitaan parin miljoonan euron panostus”, Roselli laskeskelee. ”Ei se utopiaa ole, vaikka puhuttaisiin miljardiluokan bisneksestä oikeissa käsissä. Kunhan vaan tappiomieliala ei saisi valtaa.”

KATJA LAMMINEN

Pörssi-yhtiöiden kanssa homma ei edennyt lainkaan, koska niissä ei lähdetty mihinkään uuteen mukaan.

Pekka Pohjolalla on eläkkeellä enemmän aikaa työskennellä yksityisessä laboratoriossaan. Öljyntorjunta-aineelle on kansainvälinen patentti vetämässä.

Kivikkoinen tie ihmeaineen kaupallistamiseksi

KUHMOINEN (MT) Kemian tohtori, viljelijä **Pekka Pohjola** on kehittänyt aineen, joka kuulostaa liian hyvältä ollakseen totta. Se nimittäin tekee öljyntorjunnasta lasten leikkiä. Aine kuulosti myös rahoittajien mielestä epäilyttävän hyvältä, sillä sen kaupallistaminen osoittautui perin vaikeaksi.

Hajottaa öljyn vedestä Viime kesänä Pohjola sai kotimaisen patentin seokselle, joka tekee mineraalöljyjistä biohajoavia. ”Aine sitoo öljyt jopa veden pinnalta ja käynnistää biohajoamisen.” OilDeg-nimisen aineen avulla öljyn saastuttamaa maata voidaan puhdistaa kompostoimalla. Sillä saa diesel- ja voiteluöljyn kerättyä vaikka lumesta. Öljyisten koneiden kuivapesu onnistuu pakkaselakkin.

Uskalluksen puute Pohjolan mukaan ihmeaineen kaupallistamiseen tähtäävät neuvottelut tyssäivät kuitenkin uskalluksen puutteeseen.

Astiaan luotu ”öljyonnettomuus” havainnollistaa, miten OilDeg toimii: aine tekee öljystä geelimaista massaa, joka on helppo sitoa imeytysseokseen.

la perusti pienellä porukalla yrityksen. Sen kautta kiihdytin lisensioitiin Kemira GrowHow:lle. ”Hommalle kävi huonosti, kun GrowHow myytiin Yaralle. Tuli sopimuserimielisyyksiä seosten koostumuksista ja oikeuksista. Kehittämiäni tuotteita näkyy olevan kauppoissa edelleen, mutta keksijänä en ole niistä enää hyötynyt.”

Maailman pelastus vaikeaa Paljon kokeneena Pohjola ihmettelee, onko Suomella varaa väheksyä keksijöitä. Hän uskoo, että Suomessa on paljon katkeroituneita pellepelottomia. ”Keksijän elämä ei ole helppoa. Mekaanisten vempainten, kuten purkinavaajan, kanssa on helpompaa, mutta kehitäpä jotain korkealentoista, maailman pelastavaa tuotetta.”

Kuitenkin moni jatkaa yksinäistä puurtamistaan. ”Se on se luomisinto, kuten taiteilijoilla. Se ei jätä rauhaan ja vie yöunet”, Pohjola tuumaa.

KATJA LAMMINEN

Lisää keksinnöistä seuraavalla sivulla.